

KARIN
PETERS

Later kwam de zon

Er gebeurde genoeg in haar gezin, dacht Helen Linders, toen ze op een morgen tegen het eind van oktober voor de spiegel stond. Genoeg om een mens eruit te laten zien zoals zij op dit moment. Met een nijdig rukje trok ze een grijze haar uit de donkere bos. Het was hard nodig dat ze een bezoekje bracht aan de schoonheidssalon. Maar wanneer in vredesnaam, wanneer?

Snel haalde ze een borstel door de korte haren en zette haar bril op. Volgens Laurens gaf deze haar het uiterlijk van een schooljuffrouw. Lenzen kon ze echter niet verdragen. Daarbij had ze ook geen tijd voor dergelijk gepruts, nog afgezien van het feit dat zo'n voorwerp zoek kon raken, wat bij haar zeker niet ondenkbaar was. De bril camoufleerde in elk geval de donkere kringen om haar ogen.

'Mama, kom je ontbijten? Papa moet zo weg,' hoorde ze de stem van haar oudste dochter. Ze zuchtte, deed wat parfum achter haar oren en roetste de trap af.

'Helen, als je waarde hecht aan een gezamenlijk ontbijt, zul je toch wat vroeger moeten opstaan.'

Laurens leek geïrriteerd en ze haalde in gedachten haar schouders op. Natuurlijk zat haar echtgenoot alweer onberispelijk gekleed en geschoren aan tafel. Nou ja, hij had tegenwoordig toch altijd kritiek. De tafel was de vorige avond reeds gedekt en er was al thee gezet. Het werk van Paola? Ze keek vragend naar haar negentienjarige dochter, maar deze was bezig haar nagels te lakken en lette niet op haar moeder. De tweeling van vijftien zat met hun neus in een boek en keek ook al niet op of om. Laurens zat zoals gewoonlijk achter zijn krant.

Gezamenlijk ontbijten! Nou, ze had daar toch een ander idee van. Snel maakte ze enkele tosti's klaar en deed ze tussen het ijzer.

‘Aandacht voor hetgeen je eet,’ zei ze tot niemand in het bijzonder.

Laurens liet eindelijk zijn krant zakken en keek haar aan. ‘Je kunt ook te veel aandacht aan eten besteden,’ zei hij, te vriendelijk.

Lieve help, hij vond haar te dik.

‘Ik ben bang dat ik verkouden word,’ zei hij toen.

Ze antwoordde niet.

Laurens was altijd bang dat hij iets mankeerde, of dat er iets gevaarlijks op komst was. Hij was echter zelden ziek. Ongemerkt ging ze met haar handen langs haar heupen. Tja, de laatste lange broek die ze had gekocht in maat veertig was eigenlijk te nauw. Laurens had een hekel aan dikke vrouwen. Misschien was haar iets toegenomen gewicht wel de oorzaak dat hij haar de laatste tijd links liet liggen. Ach, waar dacht ze aan, ze hadden het beiden gewoon te druk. Laurens at snel, maar vergat echter niet zijn glas melk en de vitaminepil. Daarna stond hij op, drukte Helen een kus op haar kruin, maakte een handgebaar naar de kinderen en verdween. Een knappe slanke man in zijn beste jaren, dacht Helen. Waarom liepen de beste jaren van mannen en vrouwen niet gelijk op?

‘Heb je vanmiddag vrij mam? Kun je mij overhoren?’ Lotte keek haar vragend aan.

‘Ik heb vanmiddag vrij. Maar niet om je te overhoren.’

‘Hè, mam, wat ga je dan doen?’

‘Ik wilde naar oma.’

‘Om vier uur kan het ook nog.’

‘Goed dan.’ Zo was haar dag weer vol gepland. Ze moest nu echt opschieten, anders was ze niet op tijd op haar werk. Ze ruimde de ontbijttafel af en zwaaide Angelo en Lotte na. Dan keerde ze zich naar haar oudste dochter.

‘Vind je mij te dik?’

Paola bekeek haar moeder kritisch. ‘Er zou wel wat afkunnen. Maar wat geeft het, je bent toch al wat ouder. O ja, vanavond komt Jean-Paul met me mee. We wilden iets met jullie bespreken.’

‘Nou, ik weet niet of je vader thuis is. Je weet, met hem kun je moeilijk afspraken maken. Is het belangrijk?’

‘Ik bel papa wel op of hij op tijd thuis is,’ zei Paola zonder op het laatste in te gaan.

‘Doe dat.’ Helen schoot in haar leren jas en deed wat lippenstift op.

‘Of wil jij hem bellen, mam?’

Helen zuchtte: ‘Ik denk dat jij meer invloed op hem hebt.’

‘Maar jij hebt de telefoon binnen handbereik.’

‘Goed dan,’ gaf ze toe. Samen met haar dochter ging ze de deur uit. Buiten viel een kille regen. Beiden liepen op een drafje naar de garage. Paola reed met Helen mee, ze liep stage op een basisschool. Zelf reed Helen door naar het ziekenhuis, waar ze receptioniste was. Niets bijzonders dat baantje, maar ze wilde het toch niet kwijt. Hoewel dertig uur buitenshuis werken eigenlijk te veel was. Ze kreeg steeds meer het gevoel dat Laurens en zij niet meer aan elkaar toekwamen. Ze vroeg zich alleen vaak af of dat Laurens eigenlijk wel iets kon schelen. Hij was de laatste tijd alleen maar met zijn werk bezig. Hij had een goede baan op een accountantskantoor. Een aantal jaren terug gingen ze tussen de middag nog weleens samen lunchen. Tegenwoordig kon Laurens zich daar niet meer voor vrijmaken. Ook ’s avonds was hij vaak weg voor overwerk of vergaderingen.

Toch had ze geen reden hem te wantrouwen. In haar ogen was hij geen type om iets met een andere vrouw te beginnen. Hij zou zoiets niet aankunnen. Laurens had zijn zaken graag keurig geregeld. Daarbij was hij bijzonder gesteld op zijn goede naam. Ach, ze zat te zeuren. Ze hadden ’t niet slecht samen. Aan de andere kant lagen ‘echt goed’ en ‘niet slecht’ natuurlijk ver van elkaar af. Misschien moest ze hem eens voorstellen er samen enkele dagen tussenuit te gaan. Ze moest wel toegeven dat ook van haar de laatste tijd niet veel uitging.

Onder al deze gedachten had ze haar auto door de ochtendspits gemanoeuvreerd. Ze was nu bij het ziekenhuis. Toen ze haar auto

afslot bedacht ze voor de zoveelste keer dat dit toch een van de voordelen was van een werkende vrouw: een eigen wagentje.

Na tien minuten was ze aan haar werk voor die dag begonnen. Telefoon aannemen, doorverbinden, afspraken regelen en patiënten in- en uitschrijven. Tijdens haar middagpauze schoot het haar te binnen dat ze haar dochter had beloofd Laurens te bellen.

‘Meneer Linders mag op dit moment niet gestoord worden. Kan hij u terugbellen?’ vroeg de secretaresse.

‘Dat wordt moeilijk,’ antwoordde Helen, terwijl ze aan het feit dacht dat de lijn naar het ziekenhuis niet bezet mocht worden door privé-telefoontjes.

‘Probeer het toch maar. Het duurt maar even,’ zei ze daarom.

Terwijl ze wachtte, dacht ze bij zichzelf dat ze zich tegenwoordig veel te vaak liet afschepen. Het werd toch echt tijd dat ze hier eens met Laurens over praatte.

‘Linders,’ klonk het toen kortaf.

‘Ja Laurens, met Helen.’

‘Is je niet gezegd mij niet te storen?’

‘Jazeker, maar ik hoopte dat dit niet voor mij gold.’

‘Júist van jou had ik iets meer begrip verwacht. Maar goed, wat is er zo dringend?’

Ze vertelde hem van Paola die met haar vriend zou langskomen.

‘Lieve help, moet je me daarvoor bellen? Het is niet haar eerste vriendje en het zal ook haar laatste niet zijn.’

‘Daar kon je weleens ongelijk in hebben. Ze willen iets met ons bespreken.’

‘Nou goed, ik ben er vanavond.’

Waarom gaf hij haar het gevoel dat het een gunst was dat hij thuiskwam? O verdorie, ze was wel overgevoelig de laatste tijd. Ze wist immers dat hij ’t druk had en dat hij er niet tegen kon dat er werk bleef liggen.

Die middag reed ze naar haar ouders. Ze kon natuurlijk niet te lang blijven, omdat ze Lotte had beloofd haar te overhoren.

Regelmatig had ze het gevoel dat haar dagindeling per uur geprogrammeerd was.

‘Wat zien we Laurens toch weinig...’ Haar moeder keek haar onderzoekend aan.

‘Ach moeder, hij heeft het druk.’ Ze wilde er niet aan toevoegen dat zijzelf hem ook weinig zag.

‘Hij heeft toch een baan van negen tot vijf. Het lijkt me dat je dan een tamelijk geregeld leven kunt leiden.’

Helen zuchtte. ‘Mam, Laurens heeft ook vergaderingen. Ach, ik hoef hem niet te verontschuldigen. Dat moet hij zelf maar doen.’

‘Daar is weinig kans op als we hem nooit zien,’ onderbrak moeder haar fijntjes.

Helen stond op en liep naar het brede raam met uitzicht op de tuin. Ook in het najaar en in de winter lag deze er keurig verzorgd bij. Anders dan bij henzelf. Hun relatief kleine stukje grond was al een aantal jaren aan het verwilderen. Laurens hield niet van tuinieren en zelf kwam ze er niet aan toe.

‘Je ziet er moe uit,’ zei haar moeder, terwijl ze met een uitnodigend gebaar de schaal met, kennelijk zelf gebakken, koekjes naar haar toeschoof. Hoelang was het geleden dat zij koekjes had gebakken? Onverhoeds schoten haar de tranen in de ogen.

‘Werk je niet te hard?’ Vader boog zich wat naar haar toe. Hij praatte minder dan moeder, maar had wel alles in de gaten.

‘Het is zeker druk,’ gaf ze toe, ‘maar toch zou ik dat werk niet willen missen.’

‘Jullie moeten het huishouden samen doen. Zo hoort het als je alle twee werkt.’ Moeder sprak met kennis van zaken.

‘Laurens doet heus weleens wat,’ verdedigde ze hem zwakjes.

‘Nou, er is een groot verschil tussen weleens wat doen en de boel samen runnen.’

Helen ging er niet verder op in. Het was moeders stokpaardje en eigenlijk had ze wel een beetje gelijk. Maar wat dat aanging, was

Laurens gewoon verkeerd opgevoed. Misschien lag het aan het feit dat hij enig kind was en thuis nooit iets had hoeven te doen.

Ze was indertijd zo blij geweest toen ze dat baantje kreeg. Ze had gemeend dat ze de rest er wel even bij kon doen. De eerste maanden had het ook geleken of ze alles aankon. Maar nu, na ruim anderhalf jaar, begon het haar op te breken. Ze wist dat ze nauwelijks meer naar Laurens luisterde als hij iets over kantoor vertelde. Ze wist ook dat ze het niet meer kon opbrengen zo uitgebreid te koken als ze vroeger gewend was geweest. Het gebeurde regelmatig dat Laurens geen gestreken overhemd kon vinden, en hij was zo precies op zijn kleren.

‘Zelf leren strijken, pap,’ had Paola luchtig opgemerkt toen ze een keer getuige was van een woordenwisseling over dit onderwerp. Hoogst verontwaardigd had Laurens geantwoord dat hij werkelijk geen enkele man kende die zijn eigen overhemden streek. ‘En dat alles voor zo’n stom baantje.’

Ze ving de bezorgde blik van haar vader op.

‘Ik weet niet of je verstandig bezig bent, Helen. Je kunt toch niet alles op het spel zetten voor dat beetje meer geld?’

‘Het gaat niet alleen om geld, pa. Ik vind het heerlijk weer tussen de mensen te zijn.’

‘Dan moet je hulp nemen.’

‘Zul je Laurens horen. Dan houd ik bijna niets over. Overigens moeten jullie je hier niet druk om maken. We komen er heus wel uit.’

‘Dat laatste betwijfel ik zeer,’ zei haar moeder, toen ze Helen voor het raam nazwaaiden. ‘Ik wil niet zeggen dat het in onze tijd beter was. Maar dat laatste probleem kenden we in elk geval niet.’

‘Iedere tijd heeft zijn eigen kwaad,’ zei haar echtgenoot in een variatie op een bekende tekst.

Toen Helen thuiskwam, waren Angelo en Lotte beiden op hun kamer. Ze herinnerde zich Lottes verzoek, maar hoopte tegelijkertijd dat het niet nodig zou zijn. Ze had haar tijd nodig om voor het

avondeten te zorgen. Veel was er niet in huis ontdekte ze. Het zou dus een simpele stampot worden. Eenvoudig doch voedzaam, spotte ze in zichzelf.

Ze was met de voorbereidingen bezig, toen de tweeling ineens in de keuken stond. Ze zagen er een beetje aangeslagen uit. Helen keek hen aan, een half geschilde aardappel in de hand.

‘Onvoldoendes gehad?’ vroeg ze zakelijk. Ze kreeg een gelijktijdig hoofdschudden als antwoord.

‘Als het eten opstaat, kan ik jullie in de keuken overheoren.’

‘Dat hoeft niet hoor, mam.’

Verbaasd keek ze hen aan. Het klonk of ze het tegen een zwaar zieke hadden.

‘We willen je wel spreken.’

‘Goed. Even een en ander opzetten. Ga vast zitten,’ zei ze. Ze dacht aan het feit dat je kinderen altijd serieus moet nemen. Mogelijk wilden ze meer zakgeld. Nu, dat kon ze hun geven zonder Laurens in te schakelen. Dat was een van de voordelen nu ze zelf verdiende. Terwijl ze zo bezig was, gingen de kinderen aan tafel zitten en keken bedrukt voor zich uit. Helen kreeg een beetje een onbehaaglijk gevoel. Wat kon er zijn? Van school gestuurd?

Maar dan toch niet alle twee tegelijk. Ze zaten in verschillende groepen.

Toen ze ook wilde gaan zitten, schudde Lotte het hoofd. ‘Mam, ik wil dit niet in de keuken bespreken. We wachten wel tot alles in de oven staat.’

Waarna ze beiden opstonden en het vertrek verlieten. Ze leken zeer eensgezind en dat kwam niet al te vaak voor. Helen werd er onrustig van. Wat konden die twee haar voor belangrijks te vertellen hebben? Aan de andere kant, als het zo gewichtig was, waarom wachtten ze dan niet tot Laurens thuis was? Toen ze wat later de kamer binnenging, zaten ze met ernstige gezichten op de bank.

‘Hebben jullie niet liever dat papa er ook bij is? Hij zou vanavond thuis zijn,’ probeerde ze.

‘Nee, nee, juist niet.’ Het kwam er bijna gelijktijdig uit. Helen ging tegenover hen zitten en wachtte af. Lotte begon.

‘Bij onze school is een park. In de pauze gaan we daar vaak heen. Toen vanmiddag het weer opklaarde, leek het ineens nog een beetje zomer.’

Helen keek haar dochter stomverbaasd aan. Een dergelijke opmerking zou ze uit de mond van haar moeder uitermate burgerlijk hebben gevonden. Stel je voor, over het wéér praten.

‘Vanmiddag was ik bij opa en oma. Zij hadden zelfs nog een poosje in de tuin gezeten,’ deed ze ook een duit in het zakje.

‘We waren dus in het park,’ nam Angelo het over.

‘En wat zagen jullie toen? Een lijk?’ Helen werd nu werkelijk ongeduldig.

‘We zagen papa.’

‘Papa? Nou het is niet ver van zijn kantoor. Mogelijk vond hij het ook lekker weer.’

‘Hij was niet alleen. Er was een vrouw bij hem.’

Helen voelde haar hart in haar oren bonzen. Uiterlijk kalm zei ze: ‘Nou en? Misschien een collega. Ik bedoel maar, we leven nu toch in een tijd dat een man een eindje met een vrouw kan oplopen zonder dat daar iets achter steekt. Nietwaar?’

‘Ze liepen geen eindje op. Tenminste niet toen wij hen zagen. Ze stonden achter... achter de struiken te zoenen! Ze hadden net zo goed midden op het pad kunnen staan, want de struiken zijn al bijna kaal. Anderen hebben hen gezien. Er zijn er die papa kennen. O mam, ik schaamde me dood.’ Lotte barstte in tranen uit.

‘Iemand zei: “Ik heb die twee hier al vaker gezien,” ’ vulde Angelo aan.

‘Er moet een verklaring voor zijn,’ mompelde Helen verdoofd.

‘Een verklaring? Wat voor verklaring? Bedoel je, misschien kan zij nog niet zoenen en was papa ’t haar aan het leren?’ Lottes stem sloeg over.

‘Misschien troostte hij haar voor ’t een of ander.’

‘Troosten? Ze vrat hem bijna op.’

‘Angelo! Alsjeblieft.’

‘Sorry mam. Gaan jullie nu scheiden?’

Ze keek hulpeloos van de een naar de ander. ‘Scheiden? Ik moet hier met je vader over praten. Maar vanavond komt Paola met Jean-Paul.’

‘Ik zou hem zo graag zeggen wat ik gezien heb.’ Er klonk onderdrukte woede in Angelo’s stem. Ze keek naar haar zoon. Angelo had zijn vader jarenlang op een voetstuk geplaatst. De laatste tijd scheen hij wat minder contact met hem te hebben. Ze had Laurens weleens gezegd dat hij wat meer met zijn zoon moest optrekken. Juist nu hij in de moeilijke leeftijd was. Hij had toen geantwoord dat er met Angelo niet te praten viel. De werkelijke reden was dus geweest dat Laurens andere zaken aan zijn hoofd had. Wat moest ze nu doen?

‘Ik wilde dat ik van niets wist,’ verzuchtte ze.

‘Mam! Hadden we ’t dan niet moeten zeggen? We hebben er samen over gepraat, maar we vonden ’t zo oneerlijk.’ Lottes stem trilde.

Haast smekend zei Angelo: ‘Maar jullie hoeven toch niet te gaan scheiden. Het gebeurt wel vaker dat mannen een vriendin hebben. Misschien was dit wel de laatste keer dat hij haar ontmoette. Misschien nam hij juist afscheid. Hij zegt vast dat het nooit meer zal voorkomen.’

Ze schudde het hoofd en stond langzaam op. ‘Praten jullie er voorlopig met niemand over. Vooral niet met je vader.’

De kinderen keken elkaar aan. ‘Ik weet niet of ik wel gewoon kan doen,’ aarzelde Lotte.

‘Probeer het toch maar. Ik moet dat immers ook. In elk geval vandaag. Ik wil Paola en haar vriend hier niet onmiddellijk in betrekken.’

Helen liep naar de keuken en stond midden in het vertrek stil. Wat ging ze ook alweer doen? Tafeldekken. Ze moest doen of er niets

aan de hand was. Er was niet eens tijd om over dit alles na te denken. Hoe durfde hij zoiets te doen! Ach, natuurlijk durfde hij. Zij was immers maar een gewoon huis-tuin-en-keukenvrouwtje. Eén met een simpel deeltijdbaantje. Zij zou er immers nooit achter komen. Sterker, het kwam niet eens in haar op.

Ze was wel heel erg naïef geweest. Ze had immers al lange tijd aangevoeld dat er een verwijdering tussen hen was ontstaan. Wanneer was dat begonnen? Een aantal jaren terug toen zij buitenshuis ging werken? Was het toch haar eigen schuld? O nee, niet gelijk de schuld bij zichzelf zoeken.

Ze staarde door het keukenraam, maar zag niets van de kleine rommelige tuin. Ze zag alleen Laurens die een andere vrouw zoende. Hoe lang was het geleden dat hij haar, zijn eigen vrouw, in zijn armen had gehouden? Het bleef de laatste tijd bij een vluchtig kusje en soms dat nog niet eens. Ze moest wel toegeven dat ze een en ander niet echt als een gemis had ervaren. Vaak vond ze 't zelfs wel gemakkelijk. Als ze eerlijk was, had ze de laatste tijd ook niet echt aandacht aan Laurens geschonken.

Maar als hij daar moeite mee had, waarom had hij er dan niet over gepraat? Waarom begon hij met een andere vrouw... Mogelijk was het nog niet serieus, misschien was er nog iets te redden. Het was toch ondenkbaar dat Laurens twintig jaar huwelijk zomaar overboord zou zetten. Ze vond zoiets absoluut niet bij hem passen. Als hij dan niet aan haar dacht, dan waren daar toch de kinderen. Ze kon het gewoon niet van hem geloven.

Toen de telefoon ging, hield ze een moment haar adem in. Lotte nam hem op en kwam even later de keuken in. 'Papa komt niet thuis eten. Rond acht uur kun je hem verwachten. Zou hij met die ander gaan eten, mam?'

'Ik zou het niet weten, kind.'

'Nou, ik ben blij dat hij later komt. Ik zou nu niet met hem aan één tafel kunnen zitten,' beweerde Lotte dramatisch.

'Het is net of hij niet meer dezelfde is,' zei Angelo daarop.

Gelukkig was Paola aan tafel zo met zichzelf bezig dat ze de gedrukte stemming niet scheen op te merken. 'Je gedraagt je vanavond niet belachelijk,' gaf ze haar broer instructies. 'Jean-Paul is enig kind, hij is zoiets niet gewend.'

'Ik heb geen enkele behoefte om belachelijk te doen. Als je alles wist wat er gaande is, zou je dat begrijpen.'

Deze laatste opmerking leverde hem een schop van zijn zuster op.

'Komt papa op tijd?' vroeg Paola.

'Dat heeft hij tenminste beloofd,' antwoordde Helen. Ze durfde de andere twee niet aan te kijken. Als ze zich nu maar inhielden.

Laurens kwam om kwart over acht thuis. Paola's vriend was er al.

Hij gedroeg zich zo joviaal en vrolijk dat Helen zich begon af te vragen of alles misschien een boze droom was. Misschien had de tweeling niet goed gekeken. Stel je voor, iemand met dezelfde jas en een eender postuur. Ze hadden hem alleen van achteren gezien had ze begrepen. Zoiets kon het zijn. De tweeling was in paniek geraakt omdat ze meenden dat het hun vader was. Laurens kon toch niet zo dom zijn om met een vriendin in het park te gaan wandelen, vlak bij de school van zijn kinderen. Ze begon langzaam wat vrijer adem te halen en luisterde naar het gesprek. Jean-Paul vertelde dat hij werk had op een administratiekantoor. Daarnaast deed hij in zijn vrije tijd allerlei karweitjes, want hij werkte bijzonder graag met zijn handen.

'Nou, wie weet, misschien kun je in dit huis ook nuttige arbeid verrichten,' zei Laurens opgewekt.

Paola en Jean-Paul keken elkaar even aan. Toen schraapte de jongeman zijn keel. 'Wat wij met u beiden wilden bespreken is dit: boven het kantoorpand komt een etage vrij. Paola en ik wilden die graag huren...'

Er viel even een stilte.

'Hoe lang kennen jullie elkaar nu?' vroeg Laurens, aanzienlijk minder vriendelijk.

'Nou papa, dat weet je best. Bijna een jaar.'

‘Je bent negentien jaar, dat is wel heel erg jong om te gaan samenwonen.’

‘Mama was net twintig toen je met haar trouwde.’

Koeltjes antwoordde Laurens: ‘Dat was óók te jong. Dat zou ik nooit meer doen.’

Helen vroeg zich af wat hij bedoelde. Had hij spijt van zijn huwelijk, of van het trouwen op zo’n jonge leeftijd?

‘Ik denk niet dat jullie ons kunnen tegenhouden,’ zei Paola flink.

‘Tegenhouden misschien niet. Medewerking verlenen is iets anders.’

Helen probeerde de zaak wat te sussen door te zeggen dat ze er nog maar eens over moesten denken. Maar de sfeer was wel een beetje bedorven, zeker toen Laurens om half-elf beweerde dat hij een drukke dag achter de rug had en graag naar bed ging.

Later op de slaapkamer zei Helen: ‘Je gedroeg je tamelijk bot. Die jongen is heel aardig. Hij past wel bij Paola.’

‘Hoe kun je dat nu al weten? Die korte tijd dat ze elkaar kennen heeft hij hier natuurlijk zijn beste beentje voorgezet. Het is gewoon belachelijk. Twee kinderen!’

Ze zweeg en haalde de borstel door haar korte haar. Ze had een dun zijden nachthemd aan. Het was lang geleden dat ze dit droeg, maar ze zag dat ze inderdaad wat dikker was geworden. Het zat te strak om haar heupen en onder haar armen. Ze keek naar Laurens die op de rand van het bed zijn sokken uittrok en geen aandacht aan haar schonk. Ze griste een ander exemplaar uit de kast en verdween ermee naar de badkamer. Dit was een wijd, recht geval dat alle ongerechtigheden verborg. Wat maakte het uit? Ze voelde zich nu in elk geval minder onzeker als ze met hem wilde praten. En dat wilde ze immers. Ze keek in de spiegel, terwijl ze nachtcrème opdeed. Ze had een mooie gave huid. Ze kreeg toch geen onderkin...

‘Helen, kom je nog?’

Laurens wilde gaan slapen. Morgen was het immers weer vroeg dag. Ze opende de slaapkamerdeur.

‘Treuzel toch niet zo. Morgen moet ik bijtijds op.’

‘Ik ook. Maar dat neemt niet weg dat ik met je wil praten.’

‘Moet dat nú? Als het over Paola gaat, je weet dat ik het er niet mee eens ben.’

‘Daar gaat het niet over.’

‘Doe dan in elk geval het licht uit. Het doet pijn aan mijn ogen. Ik heb een zware dag achter de rug.’ Door de klemtoon op dat *ik* te leggen, liet hij blijken dat háár dag in zijn ogen een stuk lichter was geweest.

‘Ja, dat begin je te voelen, nietwaar. Je bent tenslotte geen vijfentwintig meer en dat vergeet je nog weleens.’

‘Was dat wat je wilde zeggen?’ vroeg Laurens opeens op zijn hoede.

‘Laurens, heb jij een andere vrouw?’ Het liefst had ze het licht weer aangetrokken zodat ze zijn gezicht kon zien, maar ze wilde hem niet irriteren.

‘Waarom vraag je dat? Is het omdat ik soms wat later thuiskom?’

‘Massa’s vrouwen zouden inderdaad achterdochtig zijn geworden. Het klassieke verhaal van de man die moet overwerken. Gek genoeg geloofde ik je altijd.’

‘Terecht. Het is waar.’

‘Laurens, welke vrouw was er vanmiddag bij je?’

‘Je zult wat duidelijker moeten zijn, want ik weet echt niet wat je bedoelt,’ loog hij.

Plotseling ging ze rechtop zitten. ‘De kinderen hebben je gezien in het park bij hun school. Je was daar niet bepaald met kantoorwerkzaamheden bezig.’

‘Ze hebben me dus begluurd. Dat is wel fraai moet ik zeggen.’

Het viel Helen onmiddellijk op dat hij niets ontkende. ‘Er is dus een ander.’

‘Ja... eh... Nee.’

‘Wat is dat voor een halfslachtig antwoord. Het is ja of nee!’

‘Schreeuw niet zo. De kinderen kunnen je horen.’

‘Die hebben inderdaad hun portie voor vandaag wel gehad. Hun vader die een of andere meid staat te zoenen.’

Eindelijk ging Laurens ook zitten. ‘Als je erover wilt praten, best. Het moest er toch eens van komen. Maar niet langer dan een halfuur. Anders worden het toch maar herhalingen.’

‘Een halfuur praten. Zoveel is ons huwelijk je dus nog waard,’ zei Helen kwaad.

‘Helen, doe niet direct zo dramatisch. Het overkomt andere mannen ook dat ze verliefd worden. Je hoeft heus niet bang te zijn dat ik wil scheiden,’ zei Laurens korzelig.

‘O nee? En waarom niet?’

‘Wel, zij is ook getrouwd en we hebben beiden besloten bij onze partners te blijven. Zij heeft twee jonge kinderen. Een scheiding is zo’n gedoe.’

‘Alle mensen Laurens, waarom ben je dan ooit met dit *gedoe* begonnen. Ik ben namelijk niet van zins op deze voet verder te gaan. Ben je van plan met haar te breken?’

‘Voorlopig niet.’

‘Dan wil ik niet langer met jou onder één dak wonen!’

‘Helen, je weet best dat het al heel lang niet meer echt goed is tussen ons. We leven volkomen naast elkaar en je moet al heel naïef zijn als je dat niet hebt gemerkt. In zo’n situatie kan een mens gemakkelijk verliefd worden. Je moet niet doen of je ten onder gaat aan verdriet. Dat zou bijzonder huichelachtig zijn. Je kunt het beter zakelijk bekijken.’

‘Toevallig vind ik het heel moeilijk een huwelijk en een relatie van twintig jaar zakelijk te bekijken. Je belazert mij allang, nietwaar? Wees één keer eerlijk. Ben je van die ander gaan houden?’

‘Ja, zo kun je ’t wel stellen. Manon is de secretaresse van een van de directieleden. Het is nooit mijn bedoeling geweest, maar het gebeurde gewoon.’

‘Het gebruikelijke smoesje. Het overkwam jullie. Je had het ook kunnen afwenden. Je had steeds een overvolle agenda kunnen

hebben. Zoals wanneer ik iets met je wil afspreken. Beiden getrouwd, jullie zetten wel veel op het spel. Ben je met haar naar bed geweest?' Diep in haar hart had ze 't gevoel dat als het zover nog niet was gekomen nog niet alles was verloren.

'Ze was erbij toen ik dat congres had.'

'Die keer dat je drie dagen weg was? Een halfjaar geleden.'

'Tja, ik heb ook niet gezegd dat het van vandaag of gisteren is.'

'Hoe durf je dit zo kalm te beweren. Zo, of het volkomen rechtmatig was wat je deed. Je zette een huwelijk van twintig jaar op het spel en doet geen enkele moeite nog iets te redden. Ná dat congres, waar ontmoetten jullie elkaar dan? Op kantoor, in het park, of zoek je haar thuis op als haar man niet thuis is.'

'Helen, dat is voor jou toch van geen enkel belang.' Hij klonk of hij oneindig moe van haar werd.

Onverhoeds schoot ze haar bed uit en rukte het dekbed mee.

'Ik ga in de logeerkamer slapen. In feite had ik dat al enkele jaren geleden moeten doen.' In de deuropening bleef ze even staan. Ze zag de omtrek van zijn zittende gestalte in het schemerige licht van een straatlantaarn.

'Ik hoop dat je 't weekend vrij houdt, dan kunnen we een en ander regelen,' zei ze koel. Eenmaal in het andere bed begon het klappertanden. Tegenover hem wilde ze zich graag groot houden, ze wilde niet huilen of smeken. Laurens had een enorme hekel aan toestanden. En zij had altijd rekening met hem gehouden, dat was een tweede natuur geworden. Nu wist ze het dus, het was gezegd. Ze kon er niet meer omheen. Haar man hield van een ander. O, ze was niet de enige wie dit overkwam, maar daar had ze op dit moment weinig aan.

Ze kon ook niet zeggen dat ze hier allang voor had gevreesd. Nee, zijn simpele ziel had er zelfs nooit aan gedacht. Terwijl links en rechts huwelijken en relaties sneuvelden, had zij maar kalmpjes doorgeleefd. En dat terwijl er toch van alles aan de hand was. Ze waren de afgelopen jaren bijvoorbeeld niet op vakantie geweest.

Laurens wilde ooit een grote reis maken, had hij beweerd. Dat zou dan niet met haar zijn. Vaak bleef hij langer op kantoor. Was er trouwens wel een congres geweest, of was hij er gewoon maar drie dagen tussenuitgegaan? Met die ander. Laurens raakte haar zelden meer aan. Hij zoende nu een vrouw die Manon heette.

Manon! Ze was natuurlijk jaren jonger, want veertig jaar geleden was die naam nog niet in de mode. Langzaam kwamen de tranen van woede en vernedering, maar ook van verdriet. Laurens hield niet meer van haar. Hoewel haar liefde voor hem zeker ook was veranderd, was er toch genoeg over om met haar echtgenoot verder te willen. Hij wilde niet scheiden. Zou zij bij hem blijven als hij die Manon niet opgaf. Dat mens moest toch wel totaal geen principes hebben. Twee huwelijken gingen hierdoor naar de knoppen. Om over de kinderen maar te zwijgen. Hoe zouden die dit opnemen. Wilde zij blijven fungeren als degene die zijn overhemden streek en zijn sokken waste, terwijl hij voor de liefde iemand anders had. O, ze kende zichzelf, er zouden voortdurend conflicten zijn. Ze zou hatelijk doen. Hoe zou ze ook kunnen doorleven of er niets aan de hand was. Maar wat als hij wegging en zij hier alleen bleef wonen? Kon ze dit huis wel aanhouden. Er drukte nog steeds een last op. In verband met de belasting had Laurens het altijd verstandiger gevonden een deel van de hypotheek niet af te lossen.

Paola die wilde gaan samenwonen zou dat nu zeker doordrijven. De tweeling was pas vijftien. Ze hadden een duur gezin. Hoe dan ook, ze zou er financieel op achteruitgaan. De kinderen zouden dat ook merken. Ze konden dan wel vergeten om bepaalde merken jeans en schoenen te kopen. Zijzelf zou het beetje dat ze verdiende ook hard nodig hebben. Financiële zorgen, hoe vervelend ook, waren echter niet het grootste probleem. Het feit alleen te staan, terwijl Laurens de voorkeur gaf aan iemand anders. Hoe zou ze dat kunnen verwerken. Misschien ging die Manon ook scheiden en dan... In machteloze woede en verdriet wrong ze haar nachthemd tussen de handen, tot ze het hoorde kraken. 'Ze scheurde haar klederen van

wanhoop,' dacht ze verbitterd. Maar het zou haar niet helpen. Laurens leek vastbesloten deze Manon niet op te geven. Zo kalm had hij gereageerd. Voor hem kwamen er geen emoties bij te pas. Zijn huwelijk met haar was al langer verleden tijd.

Ook Laurens lag wakker. Op deze manier had hij het niet gewild. Natuurlijk, hij was heel erg verliefd op Manon, en dat kwam niet omdat ze tien jaar jonger was dan Helen. Manon sprankelde van leven, bij haar voelde hij zich jong. Terwijl Helen zich soms gedroeg of ze van middelbare leeftijd was. Ze deed nooit meer moeite om zich een beetje mooi te maken. Eenmaal thuis trok ze onmiddellijk iets anders aan en meestal was dat een spijkerbroek met een sweater, of nog erger een joggingpak. Natuurlijk was het uiterlijk niet het belangrijkste. Een goed gesprek was met Helen echter ook nauwelijks mogelijk. Behalve over de kinderen en wat oppervlakkige opmerkingen over en weer kwam er de laatste jaren weinig ter sprake. Ze verdiepte zich nooit in zijn werk. Manon wist er alles van omdat ze op hetzelfde kantoor werkte. Manon notuleerde vergaderingen op een manier waar hij grote bewondering voor had. Daarnaast was ze een echte vrouw. Ze hield van verras-singen. Het was inderdaad weleens voorgekomen dat ze de deur van zijn kantoor op slot deden en de zonwering lieten zakken. De spanning die dit met zich meebracht was zeer opwindend. Het feit lag er, hij was hevig verliefd op de aantrekkelijke blonde Manon. Hij verlangde er soms naar het leven samen met haar voort te zetten. Op dit moment was het echter nog niet mogelijk. Haar man wist van niets. Het was beter geweest als ook Helen onwetend was gebleven. Dan hadden ze samen naar een scheiding kunnen toegroeien. Nu kwam het te plotseling, ook voor de kinderen. Hij moest haar ompraten. Hij moest haar zover krijgen dat ze nog geruime tijd bij elkaar bleven. Hij wilde zeker niet van zijn kinderen vervreemden. Het was een bijzonder slechte zaak dat de tweeling hem had gezien. Angelo had hem de afgelopen avond een paar maal zo vreemd aangekeken. Hij kon toch wel als man tegenover man met hem praten. Soms leek

Angelo echter nog een kind. Maar er hoefde voorlopig niets te veranderen. Dat zou hen zeker geruststellen.